

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ ΘΑΝΑΣΗ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

“Τη Μικρά Ασία τη χάσαμε εδώ στην Ελλάδα”

Με μια φράση του περιφερειάρχη Πελοποννήσου Παναγιώτη Νίκα ταυτίστηκαν οι ομιλητές της επιτυχημένης παρουσίασης βιβλίου του καθηγητή Θανάση Διαμαντόπουλου “Ο εθνικός διχασμός και η κορύφωση του - Η δίκη των “έξι” - εξιλασμός

ή δικαστικός φόνος;”, που έγινε την Τρίτη το βράδυ στο Πνευματικό Κέντρο Καλαμάτας. Σύμφωνα με τον κ. Νίκα, αλλά και τους συμμετέχοντες στη βραδιά, “τη Μικρά Ασία τη χάσαμε εδώ στην Ελλάδα”...

Η συζήτηση περιστράφηκε ακόμη γύρω από σημαντικά πολιτικά ζητήματα και θέματα δικαιοσύνης. Τονίστηκε το πόσο επίκαιρο είναι το θέμα του διχασμού, με την κουβέντα να φτάνει ως το πρόσφατο δημοψήφισμα που έγινε στη χώρα μας και το χαρακτηρισμό “προδοτές”, ο οποίος ακούγεται μέχρι σήμερα.

Πρώτος ανέβηκε στο βήμα ο κ. Νίκας. Ο ίδιος, μετά από την θλιβερή αυτή διαπίστωση για το πώς έπεσε το μέτωπο, αναφέρθηκε στο μεγάλο δράμα, το οποίο ακολούθησε αμέσως μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή.

Ο δήμαρχος **Θανάσης Βασιλόπουλος** συνέχισε λέγοντας ότι είναι ευχάριστο το ότι εξακολουθούν να γίνονται τέτοιου είδους εκδηλώσεις, ακόμα και αν αυτές αφορούν θέματα τα οποία μας πονούν. “Ως λαός έχουμε πληρώσει πάρα πολύ ακριβά το δικασμό, τον έχουμε πληρώσει με αίμα, χωρίς τέλος”. Παρατήρησε την κατάσταση του τότε, με τον μεγαλοϊδεατισμό που έχει καταλάβει την Τουρκία του Ερντογάν το τελευταίο διάστημα.

Ο δικηγόρος - ιστορικός **Γιάννης Θεοδωρόπουλος** - για τον οποίο ο συγγραφέας είπε πως “εβαλε την ψυχή του για την οργάνωση της συγκεκριμένης εκδήλωσης”, με τη σειρά του απέτισε φόρο τιμής στον πρ. δήμαρχο Παναγή Κουμάντο, οποίος πρόσφατα έφυγε από τη ζωή. Οσον αφορά τη τη βιβλίο, ο κ. Θεοδωρόπουλος είπε πως πρόκειται για μία από τις πιο γλαφυρές εξιστορήσεις, για ένα βιβλίο που γράφτηκε με αξιοσημείωτο θάρρος, για μία προσέγγιση με σαφή λόγο.

Ο ίδιος ο συγγραφέας έκανε μία σύνοψη αναφορά στο ρόλο του Θεόδωρου Πάγκαλου ως “μοχλίο πίεσης” για τη δίκη και τους βαθέστερους λόγους που τον είχαν οδηγήσει στη στάση αυτή η οποία σχετιζόταν με ... παλιές αμαρτίες

και ατιμώρητα εγκλήματα πολέμου.

Ο υφυπουργός Παιδείας - αν. καθηγητής Παντείου **Αγγελος Συρίγος** είπε πως είναι μεγάλη τιμή η πρώτη παρουσίαση του βιβλίου να γίνεται στην ιδιαίτερη πατρίδα του, τη Μεσσηνία και ξεκίνησε κάνοντας δύο γενικότερα σχόλια. Είπε πως πρώτα πρέπει να κοιτάζουμε το κάθε ιστορικό γεγονός υπό το πρίσμα του τι συνέβαινε εκείνη την εποχή διεθνώς. “Πώς βρεθήκαμε μόνοι να προσπαθούμε να εφαρμόσουμε τη Συνθήκη των Σεβρών;” αναρωτήθηκε και συνέχισε λέγοντας πως το δεύτερο είναι το πρίσμα του “τι γινόταν στο εσωτερικό της χώρας”. “Για τον εθνικό διχασμό φταίνε οι κακοί ξένοι;” “Τα πράγματα είναι πολύ πιο απλά. Οι ξένοι απλώς μέχρι και σήμερα κοιτάζουν τα συμφέροντά τους. Εμείς τα κοιτάζουμε; Είναι σημαντικό επίσης να μελετήσει κανείς την πορεία των αξιωματικών της εποχής, ώστε να δει υπό ποιες συνθήκες ξεκίνησαν τον πόλεμο. Οι ανώτεροι στρατιωτικοί της χώρας δεν ήταν ενωμένοι αφού επί σειρά ετών τα ίδια πρόσωπα ξεκινούσαν και παύονταν από τα καθήκοντά τους εναλλάξ. Τότε κάνει την εμφάνισή του για πρώτη φορά ο όρος “προδοτής” στην πολιτική αντιπαράθεση. Μέχρι τότε χρησιμοποιούσαν οι λέξεις “αγύρτης”, “ανίδεος”, “άρηστος”. Στο πολιτικό μας λεξιλόγιο καθιερώθηκε η λέξη “προδοτής” από κείνη τη στιγμή και δυστυχώς κρατάει μέχρι σήμερα. Το βιβλίο δείχνει την τραγικότητα του γεγονότος της εποχής, εκείνης του

χαρακτηρίζει πετυχημένα “δικαστικό φόνος” και ασχοιείται με πολλές σχετικές λεπτομέρειες” σχολίασε μεταξύ άλλων. Συνέχισε λέγοντας πως η μελέτη δείχνει πως υπήρχαν και προσωπικά κίνητρα στην υπόθεση και αναφέρθηκε και εκείνος στην περίπτωση του Πάγκαλου. Μίλησε για ένα ακόμα “μοιραίο” πρόσωπο του πολέμου, τον Παπούτλη, ο οποίος τα 9/10 της στρατιωτικής του ζωής ήταν αρχιστράτηγος στο μέτωπο, άρα ήταν λογικό να κατηγορηθεί το διάδοχό του. Πρόσθεσε ακόμη ότι ο Πάγκαλος μισούσε το Γούναρη, θέλοντας να τονίσει πως υπήρχαν πολλά προσωπικά πάθη στην υπόθεση. Στο σημείο αυτό ο κ. Συρίγος έκανε παραλληλισμό με τα γεγονότα του Μετληγαλά, τα οποία συνέβησαν δεκαετίες αργότερα. “Το κοινό στις δύο αυτές ιστορίες ήταν ότι έπαιξαν ρόλο οι προσωπικές αντιπάθειες, τα προσωπικά συναισθήματα, τα μίση και τα πάθη ανάμεσα στους ανθρώπους. Υπάρχει έντονο το προσωπικό στοιχείο, τόσο πολύ που κάνει στοιχεία του κατηγορητηρίου να δείχνουν έωλα. “Πού είχε βάση το κατηγορητήριο αυτό και τι ρόλο έπαιξε το παρακράτος;” αναρωτήθηκε ο καθηγητής.

Ο πρόεδρος του Σωματίου “Διάζωμα” **Στάυρος Μπένος** ξεκίνησε λέγοντας πως δεν είναι ειδικός στα θέματα της ιστορίας, αλλά πως η ιστορία είναι μια επιστήμη την οποία αγαπά και μελετά ιδιαίτερα τον τελευταίο καιρό. “Η πιο σημαντική λέξη όσον αφορά στα ζητή-

ματα της ιστορίας, είναι η αλήθεια Η σχέση της αλήθειας και της ιστορίας... Πόσο ηλυρωτική, πόσο διαφορετική μπορεί να είναι η αλήθεια και πόσο διαβρωτική πολλές φορές. Αποψη κάποιων ιστορικών είναι ότι έχουμε αδικηθεί πολύ στο παρελθόν ως λαός. Η αντίθετη άποψη λέει πως είμαστε στη σωστή πλευρά της ιστορίας. Συμφωνώ με την άποψη κορυφαίων ιστορικών όπως ο Παναγιωτόπουλος και ο Καλύβας που μιλούν για το “θρίαμβο της ενσωμάτωσης”. Υπάρχει ένα μεγάλο ζήτημα της ιστορίας, το οποίο δεν το έχουμε μελετήσει, είναι άγνωστο στους περισσότερους και δεν είναι άλλο από το θέμα της διπλωματίας. Πολλές φορές μελετάμε τα ιστορικά γεγονότα αλλά γνωρίζουμε τι γίνεται σε διπλωματικό, σε ευρύτερο επίπεδο; Για παράδειγμα όσον αφορά τον Αγώνα του '21, ξέρουμε τι έχουν κάνει οι οπληκτικοί, δεν γνωρίζουμε όμως τι έχει γίνει σε επίπεδο διπλωματίας. Υπάρχει επίσης ένα άλλο “δίπολο” της ιστορικής θεώρησης των πραγμάτων το οποίο αφορά στο “ξενοδουλία ή διεθνοποίηση”; Η έρευνα του Θ. Διαμαντόπουλου κομίζει νέες αλήθειες. Από τα δικά του βιώματα από το Δήμο Καλαμάτας έχω να πω πως η ένωση φέρνει πολύ καλύτερα αποτελέσματα, πολύ μεγαλύτερη συνεισφορά από τον διχασμό”, είπε ο κ. Μπένος.

Ο ίδιος ο συγγραφέας, λίγο πριν δώσει το λόγο στην **Αννα Διαμαντοπούλου** αναφέρθηκε στην κρίση του 2015 και

είπε πως “δεν καταρρέσαμε γιατί είχαμε πρωθυπουργό έναν καιροσκόπο, έναν τυχοδιώκτη ο οποίος έκανε - για να μην το πω “κωλοτούμπια”, έκανε μία πολιτική αναστροφή μετά το δημοψήφισμα. Ίσως να υπάρχει κάποιος φιλέλληνας θεός, ο οποίος παρεμβαίνει και μας σώζει κάθε φορά από τον εαυτό μας” είπε ο Θανάσης Διαμαντόπουλος.

Η κ. Διαμαντοπούλου (πρόεδρος του Δικτύου για τη Μεταρρύθμιση στην Ελλάδα και την Ευρώπη, πρ. επίτροπος Ε.Ε.) αφού εκφράστηκε με θυραμμικά λόγια για τις ομορφιές και την αύρα της Μεσσηνιακής πρωτεύουσας, είπε πως το θέμα αυτό της Μικρασιατικής Καταστροφής και της “δίκης των έξι” μας ενδιαφέρει όλους και θα μας ενδιαφέρει για πολλά χρόνια ακόμα. Μιας και το θέμα αφορούσε το δικασμό, η ίδια αναφέρθηκε σε μία προσωπική ιστορία της, από το 2011 όπου τόσο εκείνη ως υπουργός όσο και άλλοι πολιτικοί της χώρας ήταν στοχοποιημένοι ονομαστικά για επιθέσεις από οργανώσεις και ομάδες. Εξιστόρησε πως το γεγονός “μεταφέρθηκε” μέσα στο οικογενειακό της περιβάλλον και πως το αντιμετώπισε η οικογένειά της. Η όλη εμπειρία της διδάξε το πόσο ένας άνθρωπος αλληλάγει όταν προσβάλλονται τα “ιερά και τα όσια του”, όταν δεν μπορεί να εκτιμήσει την κατάσταση σφαιρικά, όταν λειτουργεί με εκρηκτικό τρόπο.

Όπως ακούστηκε στο τέλος, ίσως μία λύση και για τη χώρα μας να ήταν η λύση που επέλεξε η Φιλανδία όταν μετά τον εμφύλιο πόλεμο “ηευκών” και “κόκκινων”, αποφασίστηκε για 20 χρόνια να μην γίνονται ανάλογες συζητήσεις ή να μην γραφτούν σχετικά βιβλία, μέχρι να ηρεμήσουν τα πάθη. Στο σημείο αυτό ο κ. Διαμαντόπουλος ανέφερε πως ακόμα και σήμερα, 100 χρόνια μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή, το πάθος είναι τόσο άβυσσο - και από τις δύο πλευρές - που του προκαλεί ρίγη.

• Το βιβλίο κυκλοφορεί από τις Εκδόσεις Πατάκι. **Γ.Σαρ.**